

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiaē, 1697

Cap. CV. De Interpretatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

definiens nec determinans l. 9. C. de sentent. & interlocut. ibique Perez. n. 1.

II.

Interlocutoria sententia duplex est: simplex & mixta. Eckolt. ad ff. de Re Judic. & effect. sentent. §. 24. Ziegl. in jur. Canon. p. 845. mixta vocatur, si aliquid ex principali causâ definiat, & tunc est appellabilis Mev. P. 5. Dec. 253. n. 3.

CAP. CIV. De Interpellatione.

Axioma 1.

Interpellatio sive Judicialis sive extrajudicialis unica, modò in eâ persistat Creditor, sufficit ad constituendum debitorem in morâ. Struv. Synagm. Jur. Civil. Ex. 27. nb. 67.

II.

Interpellatus debitor, si in morâ solvendi sortem constitutus fuerit, modò fuerit solvendo, & in foro Saxónico Electorali Interpellatio judicialis accesserit, alterum tantum peti potest. Carptz. de assyl. debit. posit. 25. Richter. Decis. 74. n. 92. seq. Labor. de praesid. debit. egent. Mev. Conf. 9. n. 50. Decis. Elect. 29.

CAP. CV.

De Interpretatione.

Axioma I.

Interpretationi ejus in quavis dispositione omnibus modis standum est, qui dixit vel sermonem protulit. l. Et ideo. ii. ff. de LL. l. si quis intentione. 66. ibique. Dd. ff. de judic. l. 43. in pr. vers. respond. ff. de vulg. & pupill. substit. Hartm. Pistor. i. quest. pract. 26. num. 5. neque interpretatio verborum aliter fieri debet quam habitâ ratione ejus, ad quod is qui protulit ea respexit. l. si quis domum. 9. §. pen. in fin. ff. locat. l. debitor. 59. ff. ad Trebell. l. profecticia. 5. l. fin. C. si ad vers. rem judic. Nicol. Everard. in loc. legal. Tanquam seu respectivis. Regner. Sixtin. l. conf. Marp. 10. num. 34. cum nulla certior sit interpretatio, quam quæ sit ab ipsomet concedente. Bald. in Aub. nisi rogari. col. 2. vers. & per hoc solvitur. C. ad SC. Trebell. cit. a Tiber. Decian. conf. 141. n. 7. vol. 2. Quod procedit, quoties actus ab unius tantum voluntate dependet aut verba clara sunt, sicut v. c. Leges ferre est Imperatoris solius, ita & Leges interpretari, secus cum plurium voluntas in unum coire debet, tunc enim interpretatio potius contra proferentem, & concedentem in dubio & obscuro faciendâ & extendenda erit. l. veteribus. 39. ubi Bart. & Dd. ff. de pact. Dec. in l. contrahenda. num. 3. ff. de R. I. Bald. consil. 413. col. 5. Corneus conf. 64. n. 51. vol. 1. Decian. resp. 29. num. 41. vol. 2. quoniam sibi imputet, quod Legem non dixerit apertius. l. ult. C. de pact. inter empt. Petr. Peck. in cap. contra eum de R. I. in 6. Wesenb. in parat. ff. de pact. Sic in dubio pro promissore contra stipulatorem interpretationem fieri patet. l. ex veteribus. 39. ff. de pact. l. Labeo. 21. ff. de contr. empt. Hier.

Cagnol. ad l. semper in obscuris. numero 16. ff. de R. I. quia hoc casu semper eligenda talis interpretatio, quæ minorem inducit obligationem, h. e. unde levius & mitius promittentes obligentur. l. 9. ubi Dec. & Cagnol. num. 12. ff. de R. I. per l. semper in stipulationibus 34. eod. l. fin. de prator. stipul. Aym. Cravett. conf. 387. num. 13. per l. si quid venditor 18. in fin. ff. de aditio edict. l. in eo quod no. §. ubi verba. ff. de R. I. l. tutor qui rectorium. 7. §. 10. vers. ex ceteris ff. de administr. tut. l. qui concubinam. 29. §. cum tra. 2. ff. de legat. 3. & ut Dec. ait, conf. 423. n. 8. verba stipulationis dubia intelligenda quo minus obligent, idem si quis in re impertinenti se fundaret. cap. in praesentia. 8. extr. de probat. in concludentibus enim & quæ ad rem pertinent, semper talis sumenda interpretatio, ut actus valeat, non pereat, & quoad fieri potest, dissidentes in speciem probationis conciliantur inque unam redigantur harmoniam cap. cum. tu. 16. cap. in nescia. 52. ubi gl. extr. de testib. Wesenb. in parat. ff. de probat. num. 12. & 13. vid. etiam Dd. in l. scripture. C. de fid. instrum. ubi autem verba sunt clara & perspicua, contra ea nulla prorsus admittenda interpretatio, sed verbis simpliciter standum est. l. ille aut ille. 25. §. cum in verbis 1. de legat. 3. l. ancilla. 12. C. de furt. l. eum qui Calendis. 41. in pr. de V. O. nulla enim interpretatio tanti, ut melior sensu ex verbis collecto existat. l. 3. C. de liber. prater ubi plura ad propositum congesti Felin. in c. qualiter & quando. num. 28. de accusat. vid. latè Tiraq. in l. si unquam verb. libertis. num. 5. cum multis seqq. C. de revoc. donat. Cephal. conf. 130. num. 2. sic dicimus cum Bald. quod ubi extat perspicua legis vel statuti dispositio, cesset omne dubium in l. Gallus. §. si ejus in 2. notab. de liber & posthum. add. & Dec. conf. 488. col. 1. & conf. 563. num. 7. Interpretatio præscripta dicitur esse textus Legis Bart. in l. ex hoc jure col. 2. ff. de just. & jur. Joh. Nevizan. conf. 66. videtur primâ fronte. num. 22. Conf. Arg. i. conf. 1. n. 85. & conf. 29. num. 89. & hominis interpretatio cessat, ubi manifesta, aperta & expressa ipsius Legis interpretatio adest. arg. l. 5. C. de LL. Forster. i. conf. Marp. 8. num. 17. Unde prohibita interpretatio per statutum, prohibitio illa non de Legis Interpretatione, sed hominis intelligitur. l. non omnes 9. ff. de just. & jur. ubi Bald. & Jaf. n. 53. Barbat. in l. cum acutissimi. non 169. C. de fideicom. Sichard. ad l. fin. num. 334. C. de edict. D. Adr. 101. Nulla ergo melior interpretatio alicujus dispositionis vel instrumenti haberi potest, quam quæ habetur ex ipsâ dispositione vel instrumento. l. ex facto. 43. in pr. ff. de vulg. & pupill. substit. Paril. conf. 91. numero 27. conf. 97. num. 24. Decian. respons. 84. num. 29. vol. 3. resp. 101. n. 7. vol. 2. Curt. sen. conf. 29. num. 5. Goedd. 3. conf. Marp. 26. num. 91.

II.

Interpretatio ea recipienda est, quæ sententiæ Legislatoris congruit, licet verba id non patiantur. l. quamvis ii. de in jus vocand. Leges enim ex suis partibus invicem sunt interpretandæ. §. 15. Inst. ad L. Aquil. Via autem Legis interpretandæ est optima partim in explanatione scripti
sive

sive verborum, partim mentis & sententiæ est posita. Cum aliqua obfcuritas est in verbis (1.) conservanda est ratio recti sermonis. *l. Plautius. 8. de aur. legat. Donel. 1. Comm. 15. (2.)* Non aliter à significatione seu proprietate verborum recedendum, quam cum manifestum sit, scriptorem aliud sensisse. *l. non aliter. 69. in pr. de legat. 3. (3.)* Verba cum effectu accipienda. *l. 5. §. docere. Ne quis ei qui in jus voc. l. nomen. 16. §. ult. ff. de V. S. (4.)* Non ex opinionibus singulorum, sed ex communi usu nomina exaudiri debent. *l. I. abeo. 7. §. Servius. de suppellect. legat. (5.)* in ambigua voce legis ea capienda, quæ vicio caret. *l. 9. de LL. (6.)* quoties idem sermo duas sententias exprimit, ea est capienda quæ rei gerendæ sit aptior. *l. quoties 67. ff. de R. I. (7.)* Denique consuetudo aut res iudicata inspicienda. *l. 38. ff. de LL.*

III.

Interpretatio dicti exponendo, non perimendo fieri debet. *c. cum dilecti. extr. de Accusat. nisi interpretatio sit juris & de jure. l. quamvis. 11. ff. de in jus vocand. ubi gl. in l. in tradendis. in pr. ff. comm. prad. l. Titia cum testamento. 34. §. Lucius Titius. 1. ff. de legat. 2.*

IV.

Interpretatio ea non est recipienda, quæ à Prudentibus reprehendi potest. *v. supr. lib. 1. cap. 5. ax. 1. l. Salvius. 6. ff. de legat. prest. Socin. sen. conf. 21. col. 3. num. 9. lib. 3. conf. 27. num. 8. lib. 4. Socin. jun. conf. 1. num. 128. lib. 1. Cravett. conf. 3. num. 23. Menoch. 2. arb. jud. cas. 190. num. 8. Burlat. conf. 176. quæquam nullum. n. 20. lib. 2. Becc. conf. 51. num. 13. & conf. 57. num. 19. Conf. Arg. 1. conf. 110. num. 75. Judicis itaque est talem recipere, quæ reprehendi non possit. *d. l. Salvius. 6. ei que assentire, quæ juri communi magis sit consentanea l. si stipulatus. 4. in pr. ff. de Usur. quæ verisimilis. Cravett. conf. 135. num. 33. quæ iustior ex multis scripturæ sensibus, idem Cravett. conf. 70. n. 14. quam jam consuetudo recepit. Dec. conf. 441. num. 15. & quæ casum magis necessarium comprehendit. l. in his. 5. §. 2. vers. sed etsi forte. ff. de solut. vel qua utrique partium sit consultum & satisfactum. l. adoptivus. 14. §. 7. ff. de rit. nupt. cap. juvenis. 3. extr. de sponsal. vid. infr. ax. IX. & quæ pariformiter omnibus convenit. l. jam hoc jure. 4. ff. de vulg. & pupill. substit. l. quamvis. 4. C. de impuber. substit. Cravett. conf. 20. incip. quod contractus. num. 12. minusque onerosa. Plot. in l. si quando. num. 292. C. und. vi Beccius conf. 90. compromissum lib. 1. Conf. Arg. 1. conf. 110. num. 63. cum seq. Interpretationem enim utrique convenientem observandam esse dixit Cravett. conf. 301. n. 4. ne contrahentium alter damnum patiat. l. 3. §. 1. ff. de recept. arbit. Cravett. conf. 245. num. 9. vid. latè. 2. arb. jud. cas. 199. n. 315. atque talis quæ utrique parti favet minusque præjudicat parti gravatæ, ac simul de damno vitando certanti consulit, omnino ceteris paribus amplecti ac præferri debet. Castr. ad l. 1. in fin. ff. si quis caut. judic. sist. & conf. 197. in causa quam Magnificus. col. 5. circ. med. tom. 1. Cravett. conf. 333. num. 13. conf. 412. num. 8. conf. 396. n. 12. & conf. 888. num. 8. Abb. conf. 7.**

in fin. vol. 1. Tiber. Decian. resp. 29. num. 44. vol. 2. per l. 3. ff. de suspect. tutor. & l. non debet. 41. §. in rei. 1. de R. I. quia semper benignior est & humanior l. majorem. 8. ff. de pact. l. proxime. 3. vers. sed in re dubia. de his quæ in testam. delentur. l. si fuerit. 10. §. planè. 1. l. cum in testamento 24. de Reb. dub. l. ea quæ in partes. 192. §. 1. de R. I. Goedd. 3. conf. Marp. 26. num. 97. quod tamen limitat Oldrad. conf. 95. nisi quando talis interpretatio verisimilis non esset & relatis & probatis. l. in contrahenda. num. 3. ff. de R. I. vid. Vult. 3. conf. Marp. 21. n. 257.

V.

Interpretatio quævis, quæ iniquitatem continet, rejicienda, eaque amplectenda, quæ æquitatem sapit. *l. in ius. 16. ff. de condit. & demonstr. quam ad hoc not. Bald. in l. cum allegas. in fin. & Auth. ad hac. C. de Usur. Soc. sen. conf. 159. in presenti. num. 28. lib. 2. Menoch. 1. arb. jud. quest. 7. num. 18. & 2. arb. jud. cas. 199. num. 4. Cravett. conf. 186. n. 14. Beccius conf. 94. cum anno. n. 23. lib. 1. Conf. Arg. 1. conf. 110. n. 76. Vult. 1. conf. Marp. 22. n. 59. Interpretatio enim semper in meliorem non autem deteriore partem fieri debet. *cap. Efstote. 2. extr. de R. I. cap. Abbate. 22. extr. de V. S. l. pen. ff. de pan. l. semper. 56. de R. I. Phil. Matth. 2. conf. Marp. 26. n. 49. maxime in casibus dubiis juxta gl. in cap. statutum. de prebend. in 6. Jas. in Auth. quas actiones. C. de SS. Eccles. Paris. conf. 21. n. 31. vol. 1. Vult. 1. conf. Marp. 33. n. 56. Hinc in dubiis interpretationem faciendam esse quæ plenior & uberior. ex l. quæritur. 10. ff. de statu homin. l. 1. §. qui in perpetuum. 1. si ager vectigal. pet. deducunt. Roland. à Valle. conf. 100. n. 38. lib. 2. Ceph. conf. 218. n. 18. & conf. 246. n. 2. lib. 2. Schurf. conf. 9. num. 3. cent. 3. Regner. Sixtin. 2. conf. Marp. 18. n. 100. Sicutiam in dubio secundum id quod fieri solitum interpretatio fieri dicitur. *l. quod si nolit. 31. §. quia assidua. 20. ff. de edil. edict. l. semper. 34. ff. de R. I. l. cum qui probabilem. 19. C. de Episc. & Cler. cap. 1. & ibi Card. Joh. Calder. in Panorm. de Cler. non resident. Roland. à Vall. conf. 81. n. 4. Regn. Sixtin. 2. conf. Marp. 12. n. 156. Cravett. conf. 77. num. 13. maxime si fiat per punctum rationis, idem Cravett. conf. 135. n. 37. majoremque benignitatem in se contineat. l. ult. C. qui bon. ced. poss. cum ex ratione verborum interpretatio, non ex ipso cortice desumenda. Bald. conf. 77. item & interpretationem fieri debere, ut verba in potiori & digniori sensu accipiantur, per d. l. quæritur. 10. ff. de stat. homin. asserit Herman. Det. in l. 4. §. Ca. 10. n. 468. de V. O. add. & Menoch. 2. arb. jud. cas. 321. n. 12.***

VI.

Interpretatio in omni actu amplectenda, quæ efficitur, ut quis minus obligetur. *arg. l. si quid venditor. 18. in fin. de edil. edict. l. si peculium. 6. §. sicut. 4. de pecul. leg. Paris. conf. 96. n. 22. lib. 3. Cravett. conf. 35. num. 33. Menoch. conf. 31. n. 52. & conf. 56. num. 37. allegatus à Regn. Sixt. 1. conf. Marp. 9. n. 53.*

VII.

Interpretatio latissime fieri debet, cum ad jus primæviunt per eam revertimur. *Abb. in c. cum dilectus.*

lectus. de consuetud. n. 6. Dec. in c. causam. qvæ. n. 5. de re script. Socin. sen. conf. 38. col. 3. vers. sexto & ultimo. lib. 1. Est enim favorabilis is actus, per quem ad jus antiquum reditur, & à novo receditur. cap. ab Exordio. 2. 35. distinct. ubi gl. ait, nemini injuriam fieri cum res ad antiquum statum reducitur. vid. gl. in l. si unus. §. pactus ne peteret. ibique. Jas. n. 6. de pact. Lud. Gozadin. conf. 9. n. 31. Dec. in c. ad nostram. col. 3. vers. non obstat. de appellat. adeo ut etiam in præjudicium tertii substat. Regner. Sixtin. 1. conf. 10. n. 40.

VIII.

Interpretationem certam quæ receperunt, eadem minime sunt mutanda. l. minime. 23. ff. de LL. l. quod si nolit. 31. §. qui assidue. 20. ff. de edil. edict. sed potius ea, quæ in eodem genere controversiarum antea fuerunt observata, studiose tenenda sunt. arg. l. Labeo. 21. de stat. liber. l. 3. C. de edific. privar. id quod tam à Ictis quam Imperatoribus factitatum fuisse reperimus, qui sæpius opinionis suæ fundamentum non aliunde, quam ex communi observatione desumpserunt, ut apparet ex l. filius emancipatus. 14. §. 1. ff. ad L. Cornel. de fals. l. 1. ad fin. vers. impubes. ad SC. Syllan. & §. pen. Inst. de satisfact. Hartm. Pilt. 1. qvæst. pract. 16. num. 20. Interpretationem autem non debere inferri in textum, sed ex eo offerri, tenet idem Hartm. Pilt. p. 1. lib. 2. q. 16. n. 22. ubi citat dictum D. Hilarii Episcopi, quod optimus interpres sit ille, qui dictorum intelligentiam expectat ex dictis potius, quam importat, & retulerit magis quam attulerit, ne cogatur id videri dictis contineri, quod persuaferit ante lectionem intelligendum: cum per subauditiones incivile esset Legis correctionem inducere. Panorm. in c. 10. extr. de testam.

IX.

Interpretatio ex natura rei est desumenda. Bald. in l. fin. C. commun. divid. gl. in l. & puto. ff. famil. hercis. Cuman. conf. 142. col. 2. & quod potius tolerari debeat, ut improprietur natura verborum, quam natura rerum, ait idem Bald. conf. 457. col. 1. vol. 1. vid. Vultej. 3. Conf. Marp. 31. n. 42.

X.

Interpretatio ea in dubio semper capienda ac præferenda quæ delictum excludit. Bart. in l. non solum. §. sed ut probari. ff. de nov. oper. nunc. per l. item apud. §. si communem. ff. de jurejur. l. semper in obscuris. 9. ff. de R. I. Tiber. Dec. resp. 92. n. 529. vol. 2. & conf. 93. num. 129. vol. 2. Menoch. conf. 37. num. 104. Goedd. 1. conf. Marpurg. 28. n. 163. ita ut omnis potius admittatur interpretatio, quam delictum Marfil. 1. conf. 132. num. 4. Grammat. conf. 25. num. 20. & decis. Neapol. 18. num. 5. Cephal. conf. 397. num. 98. lib. 3. Cravett. conf. 247. in fin. Ubicunque igitur actus se habet ad permittum & prohibitum, cum in dubio potius ad permittum trahendum esse, per gl. in l. 2. verb. probaretur. C. de petit. hered. probat. Tiragvell. de retract. consanguinit. §. 30. gl. 2. n. 24. Coler. de process. executiv. p. 3. c. 12. num. 57.

XI.

Etiam facilius non negligenda est interpretatio. l. 1. §. 11. de vent. inspic. ratio elegans redditur, quoniam licet multa intelligentibus facilia vi-

deantur, simplicibus tamen & ignorantibus satis sunt difficilia.

XII.

Legis verba facilius extenduntur, quam hominis ratio, quia productio non fit nisi ex mentis conjectura; Legis autem mens semper aperta est, Myns. ad §. ult. qui testam. tut. num. 6.

XIII.

Interpretatio alia fit ex subtilitate, alia ex æquitate. l. 31. §. de pos. l. 51. §. ult. Ad L. Aquil.

XIV.

Interpretari actum ejus est, cujus est condere, seu illum facere, l. non ambigit. 9. ff. de legib. l. si Imperialis majestas. 12. l. leges sacratissimæ. 9. C. eodem tit. [l. ex facto, 43. ibi beneficia principalia. ff. de vulg. & pupill. subst. cap. cum venissent. 12. de judic. cap. inter alia. 31. de sentent. excom. Dec. in cap. 1. notab. 1. de offic. deleg. Rip. in l. ex facto. num. 6. ff. de vulgari & pupill. [nec enim absurdum est, ut idem interpres sit actus, qui conditor, imò nihil melius, quia nemo certius Legem interpretari possit, quam ejus conditor, cum hic scire possit rationem actus veram, immediatam & proximam, ut non male *ἡμολογῶν* dici possit, atque sic nec certior interpretatio quam quæ ab ipsomet concedente fit. Bald. in Aub. nisi rogati. col. 2. vers. & per hoc solvitur. C. ad SC. Trebell. legisque instar esse dicatur. l. fin. C. de LL. vid.] Alex. conf. 216. num. 13. lib. 2. ubi quod interpretatio statuti spectat ad statuentes, & interpretatio sententiæ spectat ad Judicem. Anch. conf. 398. Pramitto, in fine, Bald. conf. 305. Verba Principis, in princ. lib. 1. Federic. de Senis. conf. 233. Casus talis est, in princip. vers. & quamvis. Anton. Gom. l. 1. Tauri, num. 6. Decian. consil. 36. numer. 8. cum seqq. vol. 5. Menoch. conf. 3. num. 22. & conf. 684. num. 23. Surd. decis. 2. num. 5. & consil. 383. num. 18. Gutier. practic. lib. 3. qvæst. 28. à num. 2. Thom. de Thomasset. in floribus legum, reg. 142. ubi asserit procedere in subsidium, & quando non potest ex consuetudine & practica judiciorum aliter haberi interpretatio legis, Hieronym. Gab. consil. 182. per totum. lib. 2. ubi declarat, quod si agatur de potestate, vel de intentione Principis concedentis, vel de ejus interesse, inferior non potest interpretari, secus si agatur de subreptione, vel obreptione, aut de dubietate modica verborum inter privatos, quæ non respiciat neque potestatem, neque intentionem, neque interesse superioris concedentis, Joan. Garc. de nobilit. gloss. 1. §. 1. num. 2. Mascard. de gener. stat. interpret. concl. 2. numer. 146.

Kk

Morl.

Morl. in *emptorio juris*, p. 1. tit. de legibus. num. 20. Ugolin. de officio & potest. Episcopi. cap. 36. num. 1. Card. Seraphin. decis. 892. num. 3. Fr. Ludov. Miranda de ordine judic. qvæst. 3. art. 2. concl. 1. Cardof. in praxi judicium, & Advocat. verb. lex, num. 6. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 1. resol. 103. n. 19. Christoph. de Pace in schol. ad leges styli, l. 39. num. 22. Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 4. lit. I. conclus. 329. per totam. Octav. Glorit. resp. 13. num. 19. vers. ejus enim.

Amplia, ut etiam interpretatio privilegii spectet ad concedentem, d. l. ex facto. 43. & ibi Doctores, ff. de vulgari, & pupill. l. Neratius. 50. ff. de reg. juris. cap. cum venissent. 12. de judic. cap. Ordinarii. 2. §. si vero, de officio Ordin. lib. 6. Felin. in cap. qvæli-ter & quando il. 1. n. 1. & 29. de accusat. Alexand. d. conf. 216. num. 13. vol. 2. Gail. lib. 1. observ. 1. num. 7. Ruin. consil. 38. num. 8. vol. 1. Lara consil. 18. num. 1. Surd. consil. 558. n. 6. Cardin. Tusch. d. lib. I. concl. 329. num. 3. & 10. Card. Mantic. de tacitis & ambig. conventionib. lit. 2. tit. 1. num. 55. & 56. Joh. Anton. Lanar. consil. 18. num. 1. Socin. jun. consil. 95. n. 73. vol. 3.

XV.

Interpretatio faciendâ est, ne dispositio fiat elusoria, l. 3. ff. de milit. testament. l. si quando, 109. ff. de legat. 1. Card. Mantic. de tacitis & ambig. convent. lib. 2. tit. 12. n. 30. Anton. Monach. Florent. decis. 1. num. 86. Ferrer. in constitut. Catalonia. gloss. 1. num. 152. Octav. Glorit. resp. 1. p. 3. numer. 129. [In omnibus enim actibus & negotiis regulariter quævis vocabula ita sunt interpretanda, ut res, de qua agitur, sit in tuto, ac negotium potius valeat quam pereat. l. 13. l. 22. ff. de Reb. dub. Phil. Matth. ad l. 67. ff. de R. I. l. qvoties. 80. de V. O. eaque ita faciendâ, ut verba aliquid operentur, nec sit superflua. l. item veniunt. 20. §. 9. vers. aptanda de petit. hered. Jal. in l. in hoc edicto. qvod quisque jur. stat. in alium. Regner. Sixtin. 1. consil. Marp. 9. n. 52.] Cardin. Tusch. tom. 4. lit. I. concl. 330. num. 22. ubi num. 30. ampliat interpretationem in dubio faciendam esse, absurdum [qvod ipsæ Leges minime amplectuntur sed potius explodunt. l. nam absurdum. 7. ff. de bon. libert. cap. Prælati. 2. in fin. ubi not. Gemin. de homicid. in 6. cum latè deductis per Hieron. Zanch. in repetit. l. heredes mei. §. cum ita. num. 365. ff. ad SC. Trebell. & Ludov. Zund. in resp. pro uxor. num. 123.] sequatur. & num. 33. & 54. ad evitandam correctionem, contrarietatem, repugnantiam,

vel perplexitatem. Fufcar. de substitut. q. 241. num. 43. & q. 320. num. 59. Vincent. Carot. sing. 297. [qvò melius leges Legibus concordentur, cap. cum dilectus. 8. de consuet. l. 2. & ibi Dd. C. de noxal. action. Hartm. Pistor. 1. qvæst. pract. 38. numer. 20. cum in interpretationibus duplex verborum interpretatio non admitti. gl. in Clem. 1. verb. Diocesani. de jur. patronat. quem secuti Gemin. in cap. si duobus. col. 6. in pr. & ibi Phil. Franc. de rescript. in 6. Hartm. Pistor. 1. qvæst. pract. 24. num. 13. sed ea potius assumi debeat, quæ juri communi consona sit. l. ut gradatim. 11. §. 1. ff. de muner. & honor. cap. cum expediat. 29. de Elect. in 6. Dd. in l. 2. si ex noxal. caus. agatur. Hartm. Pistor. 1. qvæst. 33. n. 8. ut ab ejus mente quam minime recedatur. l. quæro. 54. §. inter. 1. ff. locat. Joh. Crot. in consil. 200. num. 43. lib. 1. Gozadin. consil. 74. num. 9. & consil. 59. num. 20. Hieron. Grat. consil. 16. num. 43. consil. 26. num. 23. lib. 1. Menoch. de arb. jud. qvæst. cas. 199. num. 9. & consil. 82. n. 30. Regner. Sixtin. 1. consil. Marp. 10. vol. 1.] etiam impropriando verba. l. Titius. §. 1. ff. de legat. 1. Peregr. de fideicommiss. art. 7. numer. 18. Fufcar. de substitut. q. 650. num. 7. nisi recedatur à forma à contrahentibus data, quia tunc potius nullitatis inductio, quam recessus à forma toleratur. Vinc. Carot. d. sing. 297. item interpretatio illa sumenda est, quæ indicat validitatem actus, ut dixi lib. 1. cap. actus 25. ax. 45.

XVI.

Interpretatio faciendâ secundum mentem disponentis, si de mente apparere potest, quia mens obtinet primum gradum, & attenditur verisimilitudo, ita Calderin. consil. 327. vers. de testamento, alias consil. 8. de donat. Angel. consil. 261. num. 4. Abb. consil. 78. Circa primum in princip. lib. 2. Bald. consil. 305. Verba princip. in pr. lib. 1. & consil. 218. Petita venia, circa princip. lib. 3. Siverò de mente non constat, attenditur verisimilitudo, & iste est secundus gradus succedens menti, Alexand. consil. 179. Viso num. 13. vers. ex quibus. lib. 5. Cravet. consil. 363. num. 26. & seq. quos refert Card. Tusch. d. tom. 4. lit. I. conclus. 330. num. 10. Cessante verisimilitudine, & conjecturis, recurrimus ad meram significationem verborum, & si apparet, ea est tenenda, l. non aliter. 69. ff. de legat. 3. l. 4. §. toties. 6. ff. de damno infecto, Angel. consil. 261. col. pen. in princip. Alexand. d. consil. 179. n. 11. Card. Tusch. d. concl. 330. n. 46.

n. 46. Anton. Monach. Florent. decis. 16.
num. 11.

XVII.

Interpretatio facienda est secundum
subjectam materiam, l. 17. pr. loc. Obr. 2.
f. 14. num. 3. Socin. consil. 1. numer. 120.
vol. 1.

CAP. CVI.

Intervallum Temporis.

Intervallum temporis ut minorem aliquando
facit obligationem l. 66. ad L. Falcid. ita & fidem
post Cyn. Anchoran. & alios complures Maf-
card. de probat. concl. 741. num. 17. sic ut diu ta-
cens vel debitum agnoscere vel eidem tacite re-
nunciare videatur. l. 6. C. de remiss. pignor. Me-
noch. pres. 135. n. 3. Mafcard. concl. 1318. n. 27.

CAP. CVII.

De Interventione.

Axioma I.

Quicumque habet interesse in causa, illi com-
petit jus interveniendi.

Ratio, quia interventio præsumitur malitiosa
& ad processum extrahendum facta, nisi addit in-
teresse, hinc sine illius probatione non admitten-
da. Carpz. Process. Tit. 4. art. 2. n. 37.

Exempl. ita ergo hodie Magistratus interve-
nire potest, si subditus suus alieni Magistratus
Jurisdictionem prorogare velit, aut si subdi-
tus suus ab alio arretetur. Mev. P. 5. Decis.
112.

Declaro: (1.) modò interesse illud fuerit per-
tinens & à causa principali non alienum seu se-
paratum. Brunnemann. in process. Civil. cap. 13.
n. 5. Sic enim novo Processu hoc jus se-
paratum foret deducendum. Carpz. L. 3. Resp.
21. num. 11. (2.) Modò interesse illud fuerit ju-
stum, i. e. in jure fundatum. Mev. P. 7. Dec.
208.

II.

In quocunque statu interveniens causam re-
perit, in illo eam reassumere tenetur. cap. fin. ut
lite pend. in 6. quia Reipubl. interest ne lites mul-
tiplicentur aut extrahantur.

Exempl. ita ergo interveniens non tenetur
denuò litem contestari, nec potest publicatis
attestationibus super iisdem vel directò con-
trariis articulis alios testes producere. vid.
Gal. L. 1. obs. 71. ubi plura exempla. Pariter
nec post rem judicatam amplius potest interve-
nire, quia hoc casu neque Principali defensione
superest.

Declar. ut procedat, si accessorie interve-
niat uni litigantium assistendo, non verò si spe-
cialem actionem & processum instituat, tunc e-
nim omnia ipsi salva, modò antea non igno-
raverit, litem esse motam. Brun-
nem. d. cap. 13.

n. 5.

CAP. CVIII.

De Intimatione.

Ubi intimatio seu monitio necessaria, ibi sci-
entia non sufficit, præsertim ad incurrendam
pœnam. Bart. in l. denunciass. §. quod ergo. vers.
quandoque requiritur. n. 1. & ibi Angel. n. 3. vers.
sequitur. ff. ad L. Jul. de adulter. & l. 2. §. fin. ff.
solut. matr. Alex. conf. 24. num. 5. lib. 4. Farin. 1.
conf. 93. num. 10. Bald. in c. ad hoc. n. 19. in fin.
tit. de Allodis, & c. ad hoc. num. 3. tit. Si de feu-
do Vassall. ab aliq. interpell. in Usib. Feud. gl. in
clem. causam. in gl. fin. de Elect. Covar. lib. 3. var.
res. c. 7. n. 3. Costal. in adversar. ad l. item ve-
niant. 20. §. petitam. ff. de petit. hered. Ubi de-
clarat obtinere, si intimatio ad aliquid faciendum
procederet. Tunc enim non sufficit scientia nisi
ea adjiciatur. l. denunciass. 17. in pr. ff. ad L. Jul.
de adulter. secus si solum fiat ad certiore alii-
quem faciendum, hoc enim in casu tantum o-
peratur simplex scientia ac intimatio d. §. peti-
tam. Hinc intimatione opus non esse, cum pars
notitiam sententiæ contra se lata habuit. post.
Dyn. in c. cum qui certus in fin. de R. I. in 6. Socin.
jun. conf. 120. n. 16. lib. 3. Rip. in c. cum M. Ferna-
riensis de constit. referi. Menoch. 1. arb. judic. 66.
num. 3. add. & Tiragvel. in tract. de retract. con-
sanguin. 36. gl. 2. num. 34.

CAP. CIX.

De Inventario.

Axioma I.

Quicumque administrat bona aliena, ille tene-
tur ad inventarium.

Ratio: quia omnis administrator tenetur ad
rationes. l. tutor qui repertorium 7. ff. h. t. In-
ventarium autem est caput & fundamentum
rationum. Mev. P. 8. Dec. 180. n. 1. Ita e. g.
tutor ad inventarium tenetur. Rec. Imp. de anno
1548. & 1577. tit. von der Pupillen und
minderjährigen Kinder Tutorn und Vor-
münden. 32.

Limita: ut si non semper ad solenne, ad mini-
mum tamen ad juratam specificationem bono-
rum teneantur Carpz. P. 2. Const. 11. def. 4. ut, si
pater super bonis pupilli inventarii confectio-
nem prohibuerit Carpz. d. l. ita ob paupertatem
confectio Inventarii à tutore potest omitti. Perez.
C. quando & quib. quarta. n. 8. conf. Mev. P. 2.
Dec. 96. P. 7. dec. 50. n. 6. 8. 9.

II.

Si Inventarium perfectum exhibeatur, non
opus est Juramento. Circa quantitatem mobili-
um autem standum est juramento heredis de
credulitate. Brunnem. ad l. 2. C. quand. & quib.
quarta. n. 2.

III.

Inventarii conficiendi necessitas incumbit u-
nicuique ad rei alicujus restitutionem obligato.
Carpz. P. 2. Const. 42. d. 8. n. 4. neque remitti
potest à testatore Rol. à Valle conf. 92. Wesf. conf.
86. vol. 2.

Kk 2

IV. In-